І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 61. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го КВІТНЯ 1967. ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 6, 1967 No. 61. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Середа, 5-го квітня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТНА КОМІСІЯ В СПРАВІ протиамериканської діяльности повідомляє, що в четвер 6-го квітня починає переслухання в справі шпигунської діяльности в користь комуністичних держав. Директор канцелярії цієї Комісії Френсіс МекНамара заявив, що першого мають переслухати того свідка, який знає добре техніку, якою послуговуються комуністичні аґенти, щоб вербувати американських громадян до шпигунської праці. Ціль цих переслухань дати Конґресові потрібні інформації для ухвалення потрібного закону для поборювання комуністичного шпигунства. Предсідником під час переслухання буде конґресмен демократ із Вірджінії Вілліям М. Так.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ припинив заходи в тому напрямку, щоб змусити членів Комуністичної партії ЗДА реєструватися в урядовій аґенції як аґенти СССР. Ця реєстрація мала відбутися згідно з законом про внутрішню безпеку, що його схвалив Конґрес в 1950 році. Але Контрольна Рада в справах підривної діяльности не могла реєструвати комуністів, в першу чергу членів проводу Комуністичної партії, бо Апеляційний Суд вирішував кілька разів, що реєстрація порушувала б П'яту Поправку до Конституції, і тому вона є незаконна.

ПРОКУРАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ КАРИ СМЕРТИ для Ричарда Ф. Спека, який 13-го липня 1966 р. вбив вісьмох дівчат, які були ученицями школи в шпиталі, бажаючи бути медичними сестрами. Прокуратор Вілліям Дж. Мартин твердить, що є наявні докази на те, що це Спек вбив ці дівчата, бо його пізнала одна з тих дівчат, яка залишилася жива. Також відтиски пальців свідчать проти Спека. Розправа проти Спека ведеться в Піорії в стейті Іллиной. Злочин був у шпиталі в Шикаґо, оборонець домагався, щоб для об'єктивности розправа відбулася поза Шикаґом. Одна дівчина, філіпінка, Коразон Амурао, сховалася під ліжко і залишилася жива.

КОНҐРЕСМЕН З ІНДІЯНИ Ричард Л. Равдбуш заявив, що численні товари, які Уряд дозволив вивозити до комуністичних держав, можуть дістатися до Північного В'єтнаму та вжиті проти американських вояків. Уряд недавно видав список 400 нових товарів, що їх можна продавати комуністичним державам. Між цими товарами є метали, машини, електронічні складники та різні предмети, потрібні для медицини. Коли війна потриває довше, то ці товари можуть дістатися до Північного В'єтнаму, — казав конґресмен Равдбуш.

КОЛИШНІЙ ГУБЕРНАТОР АЛАБАМИ Джордж С. Воллес заявив, що він думає старатися про номінацію на кандидата на президента в 1968 р. В столиці Алабами Монтґомері вже відкрито головну квартиру комітету за вибір Воллеса. Воллес наказав працівникам слідкувати за реченцями, до яких можна зголошувати кандидатів у правиборах, які найвчасніше відбуваються в 1968 році. Воллес вже 26-го квітня цього року виголосить промову в Сиракюзькому університеті, якою зачне виборчу кампанію. 27-го квітня промовлятиме в Питтсбурґу, Па., 28-го в Клівленді, Огайо, а 29-го в Терр Гот в Індіяні.

ДВА СЕНАТОРИ ВНЕСЛИ ЗАКОНОПРОЄКТ про те, щоб перепис населення відбувався щоп'ять, а не щодесять років. Ці сенатори є з тих стейтів, які у швидкому темпі збільшують число свого населення. Це стейти, — Каліфорнія і Флорида. Внесок цей зголосили в Сенаті сенатор демократ із Флориди Джордж А. Сматерс і сенатор республіканець із Каліфорнії — Томас Г. Кухель.

У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ У ПІВНІЧНОМУ В'ЄТНАМІ ПІДДАЮТЬ злочинній процедурі „сполоскування умів" — оскаржив комуністів речник Державного Департаменту Роберт Дж. МекКлоскі, покликавшись м. і. на звідомлення представника журналу „Лайф" Лі Локвуда, який був свідком, як північно-в'єтнамські військові власті показували в Ганою полоненого американського поручника-коммодоре, пільота Ричарда Страттона, що таврував політику ЗДА та сам подобав на безвольний манекен-автомат, що діяв за наказами комуністичного старшини. У Північному В'єтнамі є к. 380 полонених американців.

У МОСКВІ ПОХОРОНИЛИ З ВЕЛИКОЮ ПАРАДОЮ військового міністра маршала Родіона Маліновського, який наприкінці минулого тижня помер на 68 році життя на пістряка. Брежнєв, Косиґін і інші „достойники" були приявні, як покладено урну з попелами Маліновського в заглибину у мурі Кремля. Від совєтської армії промовляв маршал Андрій Гречко, який, мабуть' стане наступником Маліновського.

НОВИМ ПРЕМ'ЄРОМ ҐРЕЦІЇ СТАВ ПАНАЙОТІС КАНЕЛЛЬОПУЛЬОС, який перейняв також портфель міністра закордонних справ. Новий прем'єр є головою правого Національно-радикального Союзу, а новий уряд не розпоряджає постійною більшістю у парляменті. Якщо висловлять йому недовір'я, то він має від короля повновласть розв'язати парлямент і розписати у травні - червні ц. р нові вибори.

ДЕ ҐОЛЛЬ ВІДНІС ПЕРШУ ПЕРЕМОГУ у новому французькому парляменті: на голову парляменту обрано більшістю 261 голосів проти 214 вже втретє де-ґоліста Жака Шабан-Дельма, 52-річного колишнього героя протинімецького підпілля. „Проти" голосувала об'єднана лівиця.

У ГОЛЛЯНДІЇ СТВОРЕНО НОВИЙ УРЯД, головою якого став колишній командант підводного човна, пізніше урядовець в міністерстві військових справ, Петрус Й. С. Йонґ, католицький консерватист. Міністром закордонних справ залишився Жозеф М. А. Г. Люнс. В коаліційному уряді нема соціялістів.

У ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКІЙ ПАРТІЇ ВІЛЬНИХ ДЕМОКРАТІВ НАСТАВ одвертий розкол на їхньому 18-му з'їзді в Ганновері. Голова партії д-р Еріх Менде, який в попередньому уряді Людвіґа Ергарда був віце-канцлером, назвав „зрадниками народу" партійного секретаря Вольфґанґа Рубіна і його прихильників, які запропонували визнання Східньої Німеччини, як окремої держави, та кордону з Польщею на Одрі - Ніссі.

ПЕРЕНЕСЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ БАЗ З ФРАНЦІЇ ТА ГОЛОВНОЇ КВАТИРИ НАТО ОБІЙШЛОСЯ Америці „тільки" видатком 150 мільйонів дол. замість передбачуваного одного більйона.

Гомфрі промовляв у британському парляменті і відповідав на запити

Лондон. — Віце - президент Гюберт Гомфрі спершу прислухувався з льожі дипломатів нарадам у палаті громад, а після того в одній із комісійних заль промовляв до членів обох парляментарних палат і відповідав на їх запити. Справа В'єтнаму була центральним предметом заінтересування британських законодатців. За звичаєм у британському парляменті — члени палати громад ставили запити до прем'єра Гаролда Вільсона, який з місця відповідав. Знаючи, що Гомфрі прислухується нарадам, ліві лейбуристи, себто члени лівого крила урядової Партії Праці, запитуючи Вільсона — насправді свої запити скеровували до Гомфрі. Британський прем'єр відкидав суґестії своїх лівих однопартійців, щоб Британія відсепарувала себе від американської політики у В'єтнамі й засудила її та, навпаки, потвердив, що британський уряд розуміє Америку і її політику та зобов'язання, прийняті супроти Південної Азії. У згаданому своєму пізнішому виступі перед британськими парляментаристами — Гомфрі рішуче арґументував потребу активно протиставитись комуністичній загрозі в південній Азії. Він заперечив, наче б південно - в'єтнамський уряд був американським манекеном та перелічив усі випадки, коли Америка, припинюючи бомбардування Північного В'єтнаму, сподівалася започаткувати цим загальне перемир'я і мирові переговори. Однаково Вільсон, як Гомфрі потверджували, що ціллю американської політики у В'єтнамі є осягнути там мир, лад і спокій. Гомфрі був на прийнятті у королеви Єлисавети II і в середу 5 квітня мав відлетіти до Бонну на зустріч з західньо - німецьким канцлером Кізінґером.

В Олбані почалася Стейтова Конституційна Конвенція

Олбані, Н. Й. — 4-го квітня губернатор Нелсон А. Рокефеллер відкрив Стейтову Конституційну Конвенцію, яка відбувається вперше від 1938 року. Інвокацію виголосив нюйоркський Кардинал Френсіс Спелман. Присутні були єпископ Епископальної Церкви Роберт Б. Мартин і рабін Алвін Рот. На конвенції промовляв головний суддя Найвищого Суду Ерл Воррен, який закликав стейт до сильнішого проводу стейтів у співпраці із Федеральним Урядом. Більшість на конвенції мають демократи, але праця почалася під гаслом двопартійности та спільної праці в тому напрямку, щоб поліпшити стейтову Конституцію. Без опозиції на президента Конвенції вибрали демократа Антоні Травію. Зараз після відкриття Конвенції головний суддя Воррен, який говорив про взаємини між стейтами і Урядом, кажучи, що хоч Федеральний Уряд має сильну владу, то і стейти, згідно з Конституцією, можуть виявити свій вплив як співпартнери із Вашінґтоном. Сенатор демократ Роберт Ф. Кеннеді закликав членів Конвенції працювати для інтересу цілого стейту, а не свого власного чи партійного. Сенатор республіканець Джекоб К. Джевітс взивав Конвенцію випрацювати нову, модерну Конституцію для стейту. Кардинал Спеллман просив „Бога мудрости і справедливости" допомогти членам Конвенції випрацювати нову і справедливу Конституцію.

Ричард Дейлі вибраний на посадника Шикаґо більшістю 516,208 голосів

Шикаґо, Іллиной. — Посадник міста Шикаґо перевибраний на це становище на 4-ту чотирорічну каденцію, перемігши свого республіканського противника більшістю 516.208 голосів. Він дістав 789,163 голоси, а республіканський кандидат Дж. Вейнер тільки 272,955. Третій, неґритянський кандидат Дік Ґреґорі здобув тільки 20,755 голосів, менше як два відсотки всіх відданих голосів. Дейлі здобув 72.8 відсотка голосів, що свідчить про це, що демократична організація в цьому місті має великі впливи. Виграли вибори також і демократичні кандидати на головніші міські становища. Президент Джансон ґратулював посадникові Дейлі з приводу його великої перемоги. Дейлі під час виборчої кампанії обіцяв впродовж цього року зліквідувати всі міські нетри та подбати про те, щоб не було жадних обмежень в ділянці праці, в шкільництві та при винаймі мешкань.

Роленд Міченер найменований на генерального губернатора Канади

Оттава. — 4-го квітня 67-річний політик і дипломат Роленд Міченер став новим генеральним губернатором Канади. Повідомлення про цю номінацію появилися одночасно в Лондоні і в Оттаві. Він є третім головним губернатором із канадійців, і займає становище, яке опорожнилося внаслідок смерти головного губернатора Джорджа П. Ваніє, який помер 5-го березня. Головний губернатор є найвищою урядовою інстанцією в Канаді і діє в імені королеви та затверджує всі закони, які схвалить канадійський Парлямент. Одночасно прем'єр Лестер Б. Пірсон повідомив про зміни в своєму кабінеті. І так 61-річний колишній міністер фінансів Волтер Ф. Ґордон найменований на президента Таємної Ради на місце Ґю Фавро, який внаслідок слабого здоров'я мусів залишити це становище. Професор університету в Монтреалі 46-річний Елліот Трудо найменований на міністра справедливости та займе становище, яке опорожнилося внаслідок резиґнації Люсієна Ґордена, який відійшов також внаслідок слабого здоров'я. Роленд Міченер був спікером Палати Громад, а від 1964-го року був канадійським амбасадором до Індії. Він перебуває в Індії, і, вертаючися до Канади, по дорозі дістане номінацію з рук королеви Єлисавети II в Лондоні. Він прибуде до Оттави в найближчому тижні і 17-го квітня складе присягу як новий генеральний губернатор Канади. Королева Єлисавета повідомила, що вона найменувала Міченера на цей високий пост в Канаді на пропозицію прем'єра Пірсона.

У Тант відлетів на Далекий Схід

Женева. — До Женеви прибув у вівторок 4 квітня вечером (у Швайцарії була вже середа 5 квітня) генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант, який перебуватиме тут тільки короткий час, головуючи на конференції так званої Адміністраційної Ради ОН для координації, що складається з голів всіх автономних і спеціяльних аґенцій Об'єднаних Націй. Опісля У Тант відлетить на Далекий Схід, де він відвідає Цейльон, Індію, Непаль, Афґаністан і Пакістан. Всі ці південно-азійські країни найбільш заінтересовані у справі В'єтнаму, як теж економічної допомоги від закордону. У Тант признав у розмові з журналістами, що проблема В'єтнаму „надто важлива, щоб можна було оминути її в розмовах з головами держав". За твердженням преси, У Тант буде старатися знову стрінутися з представниками комуністичного Північного В'єтнаму, дармащо його, У Танта, остання мирова пропозиція знайшла неґайну різку неґативну відповідь комуністів. У Тант повернеться до Ню Йорку 21 квітня, на спеціяльну сесію ОН в справі Південно-західньої Африки.

Північний В'єтнам фальшує зізнання полонених американських летунів

Вашинґтон. — За повідомленням з американських керівних кол — три фахівці, які вміють відчитувати слова з поруху уст, ствердили, що фільми отримані через Японію, з показу журналістам деяких американських полонених пільотів, є найкращим доказом на методи фальшивої комуністичної пропаґанди. Полонені американці, які ніби-то „покаялись" і говорять про свідоме та плянове скидування запальних бомб на мешкальні дільниці столиці Північного В'єтнаму Ганою, ворушать устами, але насправді говорять цілком щось інше, як очевидячки наґрана раніше й синхронізована платівка. Взагалі, зовнішній світ настільки знає про пропаґандивні методи комуністів, що ті покази „покаяних" американських старшин не роблять ніякого враження. — З інших справ, що стосуються В'єтнаму, важлива остання офіційна статистика американських летунських втрат: над Північним В'єтнамом ЗДА втратили вже 500-ий бомбардувальник, а у Південному В'єтнамі втрачено 162 літаки і 312 гелікоптерів.

Сенат затвердив дипломата Елсворта Бункера на становищі амбасадора У Південному В'єтнамі та водночас затвердив призначення дотеперішнього амбасадора Генрі Кебота Ладжа на амбасадора для особливих доручень.

Владика Мстислав закидає Москві прихильне ставлення до Еріха Коха

Ню Йорк. — Архиєпископ Мстислав Скрипник, голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗДА, оприлюднив в „Ню Йорк Таймсі" з 5 квітня ц. р. як платне оголошення одвертого листа до редакції „Радянської України" у зв'язку з поданням у тій комуністичній газеті у Києві з 26 лютого ц. р. вістки за варшавською „Трибуною Люду" про скарби, пограбовані нацистами під час другої світової війни в Совєтському Союзі, як про це подав Еріх Кох. Владика Мстислав закидає „Радянській Україні", що вона свідомо промовчує історичне тло, на якому діяв Еріх Кох: що він займав в рр. 1941-43, як „райхскомісар України" подібне становище всевладного пана життя і смерти над українським народом, як його займав був Сталін, і що вони обидва проводили ту саму політику фізичного винищування українців. Архиєпископ Мстислав закидає совєтській пресі в Україні, що вона промовчала й промовчує факт, що Еріх Кох був колись комуністом, а перейшовши до нацистів переводив в Україні насправді політику Москви, винищуючи український нарід та не допускаючи до будь - яких назверхніх проявів українського самостійницького руху. Автор того відкритого листа висловлює здивування, що спалення нацистами чеського села Лідіце знайшло світовий розголос, а спалення цілого ряду українських сіл — при чому Владика називає їх за іменем — не знайшло навіть відгуку на сторінках комуністичної преси в самій Україні. Владика твердить, що власне комуністичне минуле Еріха Коха, ката України, продиктувало Москві виелімінувати Коха з рядів тих воєнних злочинців, що їх судили в Нюрнберґу, як також, не судити його в Києві, а передати Варшаві, де він живе у в'язниці — з усіма вигодами, про які подбала Москва. Арх. Мстислав подав у вступі до того свого одвертого листа, що він поміщує його англійською мовою в такому великому американському щоденнику для того, щоб той лист напевне дійшов до рук адресатів, дармащо водночас Владика вислав — твердить він — того самого листа українською мовою до Києва.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

СТВОРЕНО СТУДІЙНЕ ТОВАРИСТВО ім. М. ГРУШЕВСЬКОГО

Ню Йорк. — Цієї суботи, 8-го квітня о год. 2-ій попол. в готелі „Ню Йоркер" відбудеться Перша Установча конференція новоствореного Студійного Т-ва ім. М. Грушевського. До тимчасової Управи Т-ва ввійшли: д-р Ю. Криволап, д-р Т. Сендзік, д-р О. Смолянський, мґр Наталія Тусюк, мґр Є. Федоренко і мґр М. Степаненко. О 7-ій год. вечора того ж дня і в тому готелі відбудеться урочистий Бенкет що як і Конференція присвячений 50-річчю обрання М. Грушевського головою Української Центральної Ради та вшанування його соратників. На бенкеті виступить проф. Борис Мартос, колишній Прем'єр - міністер УНР, який промовлятиме на тему „Михайло Грушевський та українська Національна Революція".

КУК ПЛЯНУЄ ПЕРЕПИС УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

З нагоди 100-річчя державности Канади, Комітет Українців Канади приступив до започаткування перепису українців у тій країні. Вже тепер Централя КУК опублікувала заклик до відданих і довірених людей, які зможуть провадити перепис на місцях у кожному місті й селі (за зворот поїздок та необхідних видатків). Особливо українська студентська молодь, як і українці - пенсіонери, зможуть багато попрацювати в ділянці перепису українців у Канаді, одержуючи відповідне уповноваження від КУК.

ЦПУН ПРОВАДИТЬ СТАТИСТИЧНИЙ ОПИС УКРАЇНЦІВ

Мюнхен. — Як повідомив „Інформаційний Бюлетень" Центрального Представництва Українців у Німеччині (ЦПУН), це Представництво провадить статистичний перепис усіх українців, які живуть на території Західньої Німеччини. При цьому, ЦПУН прохає всіх українців на тій території, щоб вони подавали відомості про інших земляків та їхні адреси і родинний стан, бо ще далеко не всі охоплені переписом. В „Інформаційному Бюлетені" повідомлено також, що у м. Кеніґштайні, біля Франкфурту, відбудеться в днях 13-15 травня цьогорічний, вже третій з черги Здвиг українців у Німеччині. Здвиг відбудеться з нагоди 50-річчя відновлення Української Держави — УНР — та 25-річчя створення УПА.

ПРОФ. М. ЧИРОВСЬКИЙ ДОПОВІДАЄ ДЛЯ СТУДЕНТІВ У НЮ ГЕЙВЕНІ

Ню Гейвен, Конн. — У п'ятницю 7-го квітня ц.р. професор Сітон Голл університету в Савт Орендж в Ню Джерзі, д-р Микола Чировський, доповідатиме для українських студентів в Ню Гейвені, в авдиторії Гемптон гайскулу, о год. 8-ій веч. на тему: „Чи Америка повинна мати тісніші зв'язки зі Східньою Европою?" Разом із проф. Чировським виступить професор Єйльського університету Кеннеді.

ДОПОВІДЬ ПРО ПОДОРОЖ НАВКОЛО СВІТУ

Ню Йорк. — Т-во Українських Інженерів в Америці запрошує громадян на доповідь д-ра Бориса Лотоцького де Веліґоста про його подорож до Індонезії, Таїті, Нової Зеляндії, ілюстровану ним же накрученим фільмом. Доповідь відбудеться в Українському Інституті Америки в суботу, 8-го квітня, о год. 7-ій веч. Потім — товариський чай.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ХОР ПРИ МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ



Манітобський університет у Вінніпеґу, в якому недавньо зрівняно українську мову з іншими предметами студій, є сьогодні без сумніву одним із головних осередків студій українознавства та української культури. Сталося це завдяки питомій силі українського населення Манітоби і Канади та завдяки наполегливій праці і старанням професорів-українців на тому університеті. Свій вклад у це дали без сумніву й українські студенти того університету, які — крім живої академічної та культурної активности — плекають і українське хорове мистецтво, створивши свій Український Студентський Хор, що його і видно на цій фотознімці. Диригентом Хору є п. Юрій Гнатюк. Цей хор виступить в найближчу неділю 9-го квітня на Ювілейному Святі з нагоди 50-річчя Українського Народного Союзу в Канаді, яке відбудеться в авдиторії УНО о годині 7:30 ввечері. Головним промовцем на цій врочистості буде заступник головного предсідника УНС п. Володимир Сохан. У мистецькій частині програми, крім Студентського Хору, виступить відомий наш артист з Ню Йорку п. Василь Шуст. Свято організує Окружний Комітет Відділів УНС Центральної і Західньої Канади з головним контролером УНСоюзу мґром Іваном Гевриком на чолі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Конґрес під знаком В'єтнаму

3-го квітня Конґрес вернувся з 10-денних великодніх ферій, але його члени не кваляться до жвавої законодатної праці. Відомо, що кожної весни Конґрес тужливо споглядає вже на літній календар: властиво, коли в червні кінчається шкільний рік і на Сході Америки починається нестерпна спека, то й Конґрес повинен іти на ферії. Але це залежить від кількости й важливости неполаднаних законопроєктів. Цього року є поважні підстави думати, що весняна сесія довго не триватиме.

Річ у тому, що В'єтнамська війна, яка коштує по круглo більйонові долярів денно, мусить зредукувати число законопроєктів, пов'язаних з новими великими сумами. Тому лідери обох палат Конґресу і голови найважливіших Комісій очікують проголошення Президентом списку так званих „обов'язкових" законопроєктів, що їх годі відкласти на пізніший час. Гадають, що такими законопроєктами будуть, як щороку, справа допомоги закордонові і такі заповіджені вже, популярні в народі справи, як дальше покращання системи державної соціяльної забезпеки, боротьба проти злочинства та заходи проти затруювання повітря. Очевидно, кожний Секретаріят хоче здобути якнайбільше фондів, і майже кожний член Конґресу мусить, за існуючою традицією і практикою, виявити перед виборцями свою законодатну ініціятивність.

Однак, уже на початку першої сесії цього, 90-го Конґресу його лідери заповіли, що треба радше перевірити багато давніх наспіх ухвалених законів, як додавати до них нові. Гін до поширювання безпосередньої участи й контролі державної адміністрації на щораз нові ділянки життя довів до такого зросту бюрократичного апарату й, послідовно, зросту державного дефіциту, що в реакції ось сам генеральний поштмайстер Л. О'Браєн виступив з проєктом скасувати департамент пошти й перетворити його на корпорацію з радою директорів і фаховим керівником. Творення при кожній нагоді величезної бюрократичної машини, з неминучим протекціоналізмом, відбилось також неґативно на програмі боротьби проти вбогости. Можна теж сумніватися, чи на цій сесії будуть дебатувати над поширенням законодавства про громадянські права для неґрів. Не має шансів і програма „величного суспільства".

Наради Конґресу мусять стояти в тіні В'єтнамської війни. Це й логічно, бо ця війна — найактуальніша й найважливіша проблема країни.

До ювілею Миколи Лисенка

У той час, як українці у вільному світі вшановують свого національного композитора - клясика Миколу Лисенка, здається, на кожному більшому концерті, виконуючи його твори, — в Україні заговорили про цього новочасного Бояна лише з нагоди 125-річчя з дня його народження. Та й заговорили ось такою мовою, як „великий інтернаціоналіст", „музикант - інтернаціоналіст", або ж — як у „Молоді України" з 22-го березня — „Тільки після жовтневої революції твори Лисенка зазвучали з усією повнотою; численні хори його, романси, обробки народних пісень звучать тепер в усіх кінцях неосяжного Радянського Союзу"...

„Інтернаціоналізм" Миколи Лисенка виявився хіба в тому, що він зі своїм хором виконував також чеські, сербські та інших народів пісні і записував до свого нотатника не лише українські пісні. Зате вся оригінальна творчість цього велетня української музичної культури — наскрізь національна, починаючи від його найпершого твору — „Заповіту" на слова Тараса Шевченка. Ще навчаючись у консерваторії в Ляйпціґу, Микола Лисенко не раз мав нагоду виступати перед німецькою авдиторією, але він знайомив її не з „інтернаціональною" музикою та піснею, як це фальшиво твердить совєтська преса, а з українською народною музично - вокальною творчістю та з власними творами. Микола Лисенко написав лише на слова „Кобзаря" 90 різних творів: кантат, пісень, романсів, яких не чути тепер із сцен в Україні, ані через київське радіо; годі їх знайти і на патефонних платівках. Без перебільшення можна сказати, що за кордоном українська еміґрація має куди більший вибір записаних на платівки творів М. Лисенка, у виконанні М. Скалі-Старицького, хору „Кобзар" з Філядельфії, хору „Думка" з Ню Йорку, хору „Боян" з Австралії та багатьох інших. Крім оперети „Наталки Полтавки" та часом опери „Тарас Бульба", на батьківщині Миколи Лисенка не йдуть такі його чудові оперові твори, як „Утоплена", „Енеїда", „Різдвяна ніч", оперети - казки для дітей...

Цього року ювілей Миколи Лисенка відзначатимуть і в інших країнах, завдяки заходам ЮНЕСКО. Треба було б конче поінформувати і ЮНЕСКО, і по змозі пресу різних країн про дійсний стан речей з творчою спадщиною великого композитора у сучасній Україні.

С. Гординський

ДО ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПАМ'ЯТНИКІВ В УКРАЇНІ

Стан опіки над українськими історичними і мистецькими пам'ятками в УССР — відомий. Якщо їх ще не знищено зумисне чи через недбальство, вони або закриті, або віддані в користування усяким промисловим установам на склади - маґазини. Тривожні голоси представників української культури, що їх часом друкувала якась газета, не давали майже ніяких результатів, держава про око виділяла щороку невеличкі кошти на ремонт найважливішого (особливо в столиці - Києві, де бувають туристи), а партія фактично раділа з того, що національні і релігійні пам'ятки України зникають. У Москві, де існує більша свобода вислову, минулого року в журналі „Советская Археология" появилась навіть стаття про те, як то різні урядовці прикладали своїх рук до нищення пам'яток минулого, щоб тим показати своє комуністичне „рвеніє" (горливість). В Україні, очевидно, чогось подібного до друку не пустили б.

Взагалі в Україні про багато справ і згадувати не вільно. Це й було причиною того, що стаття Леоніда Волинського „Оберігається державою" появилася не в Україні, а в Москві, в журналі „Новый Мир" за жовтень минулого року. Мабуть, не буде помилкою сказати, що ця стаття є голосом не одного автора, а збірним криком українського загалу проти нищення пам'яток нашої культури. Чому, спитає хтось, якраз російський журнал став в обороні пам'яток українського минулого? На це можна відповісти, що Росія все таки має великі кадри інтеліґенції, для якої слово „культура" не є пустим звуком, тим більше, що для них та культура старої України вигідно включається в історію культури російської. А крім того для столиці імперії була чудова нагода покпити собі з далеких від культури партійних недоуків, що порозсідалися по міністерствах совєтської України. Удар був такий дошкульний, що відразу пустив у рух партійний механізм.

Що таке написав Волинський? Передусім, він показав, що твори старого мистецтва, особливо архітектури, описані в совєтських історіях мистецтва і провідниках, не є тим, за що їх ті видання подають. Хоч номінально ці твори зачислено до категорії бережених державою пам'яток, в дійсності вони недоступні відвідувачам, бо або замкнені на колодку або віддані в користування торговельним і промисловим установам. Так є, наприклад, у Львові, де перлина ренесансу, каплиця Боїмів, служить за склад сусідньої крамниці, вибиті її вікна закладені дошками, а на цінні скульптури ллється дощ.

Вірменський собор з XIV ст. обернено на склад ікон колишнього Національного музею, де вони, щось із 10 тисяч, стоять у холоді і вогкості, бо про якусь їх виставу директорові музею навіть лячно подумати: пришиють реліґійну пропаґанду! Це, додаймо, тоді, коли тисячі ікон, виставлені в Москві в Третьяковській ґалерії і Російському історичному музеї, є однією з головних атракцій для туристів.

Не краще в Чернігові: його безцінні собори і церкви XI і XII століть обернено на склади дощок і старого бахрала. Одночасно один з найбагатших українських музеїв, Чернігівський, душиться в тісному приміщенні, де одночасно продають пиво, але перенести експонатів до якогось із старих соборів не вільно.

Далі автор описує обурливі відносини в державних установах, які мали б тими пам'ятками опікуватися, і мальовничо розказує про різні способи саботування приватної ініціятиви. Одне, чим установа охорони пам'яток цікавиться, це винайм усе нових об'єктів на торговельно-промислові цілі та стягання за це плати. В результаті цей винайм приносить державі більше грошей, ніж ті, які вона дає на охорону пам'яток: минулого року 200 тисяч рублів. Волинський пише, що для самого Чернігова потрібно 120 тисяч, а держава дає 190 тисяч для цілої України! Держбуд, який має переводити реставрацію старих будов, щоб позбутися клопоту, просто редукує кількість пам'яток під державною охороною: у 1956 р. їх було 1491, а в 1963 — вже лише 864.

Стаття Волинського в „Новому Мирі" написана в стилі туристичного опису, але факти знущання над українською культурою дбайливо підібрані і дійсний стан уесесерівської не-культури показано на яскравих прикладах. Тому й не диво, в Україні її зустріли мовчанкою, і нам не доводилося зустрічати в українській пресі УССР не то відповіді, а й найменшої згадки про неї.

Але... „Новый Мир" друкується в накладі 140 тисяч, і можна собі уявити, як швидко про цю справу зацьвірінькали всі українські горобці, не тільки націоналістичні. Ставши об'єктом столичних кпин, заворушилися і київські партійні провінціяли. Минуло кілька тижнів прикрої мовчанки — і вся преса зароїлася повідомленнями про те, що скликано установчі збори Українського Товариства Охорони Пам'ятників Історії та Культури і закладено саме товариство, яке має дбати „про збереження безцінних реліквій, витворів народного генія". Головою товариства став проф. Кузьма Дубина, створено мережу обласних відділів і проголошено збір датків на цілі товариства. За три місяці товариство навіть отримало приміщення на Пушкінській вул. ч. 32, про що, як один з осягів, задоволено сповістив проф. Дубина.

Отримавши дозвіл на працю, товариство почало ширитися як пожар, як пошесть: за три місяці зголосилося в його члени 4 мільйони осіб! Гроші попливли навіть від українців з Кубані і Казахстану. Товариство почало вести інформативно-виховний радіожурнал і сподівається незабаром мати власний двомісячник. Український народ тут не завів, поставився до цієї важливої справи з ентузіязмом.

Цей спонтанний рух просто ошелешив урядові кола, це ж бо було щось, що хоч і діялося за дозволом і навіть під контролею, але було зовсім непередбачене в партійних програмах. Щоб і собі показати піклування охороною пам'яток в Україні, Рада Міністрів УССР спеціяльно розглянула це питання, в результаті чого в пресі („Радянська Україна" з 11 березня, „Літературна Україна" з 14 березня) появилася стаття - комунікат п. н. „Берегти історичні скарби народу". Там знаходимо повідомлення про те, що Рада Міністрів затвердила перелік найважливіших пам'яток для ремонту і реставрації в рр. 1967-70 і збільшила асиґнування на це в р. 1967 (у своєму інтерв'ю в „Літературній Україні" проф. Дубина говорить про мільйон рублів, але не подає, на який час ту суму призначено).

Одначе Рада Міністрів рекомендує „в першу чергу звернути увагу на пам'ятники революційної, бойової і трудової слави, а також на пам'ятники, що знаходяться на головних туристських маршрутах", — тобто пробує відвернути увагу від головного і повернути зібрані гроші на інші цілі. Щойно далі в комунікаті читаємо про деякі важливі й істотні постанови, між іншим, про дозвіл забирати споруди - пам'ятки під музеї і бібліотеки. А на самому кінці читаємо найважливіше: що вирішено створити Чернігівський державний архітектурно - історичний заповідник на правах державного архітектурно - історичного заповідника „Софійський музей". Передбачено також зорганізувати архітектурно - історичні заповідники у Севастополі (Херсонес), Львові, Луцьку, Кам'янець - Подільському, Білгород - Дністровському та Новгород - Сіверському... Словом, Волинський знав, де треба подзвонити!

Чи всі ті постанови поліпшать справи? Зачислення до категорії заповідників ще не зовсім розв'язує справу. Ось нещодавно доводилося читати про те, що в „Софійському заповіднику", який має бути взором для інших, частину будов віддано на склади бочок, заліззя і цементу, що там скидають з авт вантажі, які потрясають старими мурами. А все таки в охорону пам'яток української культури включився новий чинник — український загал, і треба сподіватися, що при всенародному зацікавленні чимало буде зроблено, і що не тільки „революційні" і туристичні об'єкти будуть зберігані, а й ті основні споруди, що є леґітимацією нашої культури.

● **У Південному В'єтнамі** зголосився до державних властей вже другий підполковник комуністичної повстанської армії, який переводив вишкіл партизанів. Південно-в'єтнамський уряд проголосив був т. звану програму „Одвертих рамен", що ґарантує комуністичним партизанам амнестію і становище в державному апараті, коли тільки вони самі зголосяться.

ЕВРОПЕЙСЬКА ПРОБЛЕМА — НІМЕЧЧИНА

Мюнхен. — Віце - президент ЗДА Г. Гомфрі об'їздить столиці Західньої Европи з доручення свого Уряду. Він уже був неофіційно в Бонні, відбув у Ґодесберґу нараду з американськими дипломатами, акредитованими в західньоевропейських столицях, і вернувся в столицю Німецької Федеративної Республіки для політичних розмов з німецьким урядом.

Американським політикам, що відвідують країни Західньої Европи, є про що говорити з урядами цих держав. Адже ж довготривала війна у В'єтнамі притягає до себе увагу й зусилля Вашинґтону, і в країнах Західньої Европи почала ширитися сумніви, чи уряд Джансона матиме охоту й рішучість стати в обороні цих держав проти натиску Москви. Це підозріння висловлював нераз ген. де Голль, і він збудував на цім твердженні свою програму створення власної атомової „ударної сили".

Переговори між росіянами та американцями в Женеві про непоширення атомової зброї в світі викликали побоювання, що ЗДА і СССР використають це в інтересі власного технічного і господарського розвитку, взявши під контролю наукові досліди в ділянці атомової енерґії в інших країнах.

Для Західньої Німеччини, поряд з проблемою безпеки супроти натиску Москви, на першому плянi стоїть справа об'єднання німецької території, розділеної рішенням Сталіна. Німці не можуть помиритися з кривавими подіями, що відбуваються кожного дня на замінованому кордоні між Західньою Німеччиною та совєтською зоною Німеччини. В цій справі сусіди Німеччини — ближчі й дальші — і особливо союзники Німецької Федеративної Республіки мусять шукати розумного і реального рішення.

Не можна приймати поважно слів де Ґолля про „Европу батьківщин", котра, мовляв, буде досить сильною і впливовою, щоб здійснити об'єднання Німеччини. Ключі до об'єднання Німеччини знаходяться у Вашинґтоні, Москві і — почасти — в Лондоні.

Якщо де Ґолль дасть свою згоду на вступ Великобританії до Европейського Ринку, то Британія зможе виступити з своїм проєктом розв'язання німецької проблеми. Британці далекі від романтики, якою живе французький президент. Вони визнають, що Британія стала другорядною державою, і розуміють, що її безпека в руках могутньої сили ЗДА.

Кожному мусить бути ясно, що Вашинґтон не почне світової війни за об'єднання Німеччини. Отже, об'єднання цієї країни проти волі Москви неможливе. З цього виходить, що шлях до злуки німецької території йде через переговори й порозуміння двох великодержав.

Творення „европейської великодержави" з власною атомовою зброєю тільки змінило б опір Москви проти об'єднання Німеччини. Навпаки, відмова европейських держав, в тому числі Британії і Франції, від власної атомової зброї, під ґарантією ЗДА була б передумовою ділових переговорів між Москвою і Вашинґтоном про об'єднання Німеччини.

1955 року московський уряд дав згоду на звільнення Австрії від окупації чотирьох держав, з умовою невтралізації цієї країни. Коли держави Західньої Европи зрозуміють своє положення в сучасному світі, то знайдеться можливість переконати Москву, що об'єднання Німеччини є також в її інтересі.

П. А.

Англійські газети помістили „офіційні спростування" відносно русифкації України

Ще під час приїзду генерального секретаря ЦК КПСС Косиґіна до Лондону, багато англійських газет помістили згадки про організовані виступи представників різних національних груп у Англії проти його приїзду і комуністичних залицянь до демократичних урядів. У деяких англійських газетах, як у „Санді Телеграф", згадувалось також, що українці протестують проти русифікації України. У зв'язку з такими голосами в англійській пресі, з Києва самозрозуміло, з наказу Москви, були розіслані до англійських газет офіційні протести. Як повідомив „Шлях Перемоги" з 12-го березня, один із таких протестів помістила англійська газета „Санді Експрес". Той протест був підписаний директором Музею ім. І. Франка у Львові, Марією Кіх, яка твердить, що русифікації в УССР немає, що українська мова — це урядова мова, що вона є панівною в громадсько-суспільному житті українців... Додамо, що про розміри русифікації в Україні свідчать не лише туристи та інші очевидці, а й самі офіційні спростувальники правди в англійських газетах. Навіть на бандеролі видання „Товариства культурного зв'язку з українцями за кордоном" надруковано український текст — російською машинкою, про що свідчить відсутність апострофа та відсутність літери „ї", якої немає в російській мові. Той напис на кожному числі-бандеролі тієї газетки дослівно такий: „УРСР м. КИІВ, Товариство культурних зв язків з українцями за кордоном".

● **Генеральний директор Організації Об'єднаних Націй** для справ харчів і хліборобства з осідком у Женеві, д-р Б. Р. Сен з Індії, прославляв минулотижневу Енцикліку Папи Павла VI, особливо за ті місця, в яких таврувалося легковаження голодового стану в різних країнах світу та признавалося важливість проблеми перенаселення світу.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ДОПОВНЕННЯ ДО ІСТОРИЧНОЇ СВІТЛИНИ

Як другий секретар (першим секретарем був д-р Любомир Макарушка) І Підготовної Конференції для скликання Всеукраїнського Конґресу з 1933-34 рр. подаю деякі доповнення до підписів під світлиною учасників бенкету, вміщеною на 1-ій стор. „Свободи" ч. 57 з 31 березня 1967 р.

І так, перша особа при правому столі — це пані Константина з Левицьких Назарукова (живе в Ню Йорку). За д-ром Осипом Назаруком — представник Української Католицької Народної Партії (УКНП) із Станиславова д-р Саляк. За маестром С. Литвиненком — зліва ред. Роман Голіян (а не інж. В. Рижевський). За д-ром Любомиром Макарушкою — посол Остап Луцький. За полк. О. Доценком — його дружина — Лідія, за нею два представники екзильного уряду УНР з Варшави. При лівому столі справа за панею Дарією Дзеровичевою — дружина інж. Андрія Палія, за інж. Андрієм Палієм — інж. Романенко. Між послом Зиновієм Пеленським і ред. Іваним Кедриним — ред. Микола Голубець.

На світлині повинні бути: д-р Дмитро Левицький з дружиною, панею Асею, д-р Матвій Стахів, інж. Юліян Павликовський, пані ред. Олена Шепарович і багато інших. Може збереглися інші знимки, зроблені з іншої сторони, де їх видно?

Історія цієї Підготовної Конференції, що тривала більше як пів року, дуже повчальна. На підставі протоколів (якщо збереглися?) та споминів її учасників варто відтворити її хід і причини невдачі. Це повинно бути перестогою і для Світового Конґресу Вільних Українців у листопаді 1967 року.

Між підписами у „Свободі" трапилась друкарська помилка. Має бути: директор „Дністра" Ярослав Колтунюк.

Іван Дурбак

Трой, Н. Й.

ПРОМОВИСТІ ДАТИ

Читаючи в „Свободі" з 8 березня цікаву статтю полк. В. Кедровського „Історія нашої „родини", я натрапив на таке речення: „Совєтські історики намагаються доказати, що російська імперія зформувалася природньо внаслідок потягу народів до єдиного торговельного і адміністраційного центру Москви".

А ось який то був потяг народів до тієї клятої Москви:

В 1487-му році Москва покорила Великий Новгород, в 1553 році Казань, в 1556 році Астрахань, в 1558 році Білорусь, Латвію і Смоленськ, в 1617 р. поділила із Швецією Карелію, в 1667 р. поділила з Польщею Україну, в 1689 р. загарбала Східній Сибір — Камчатку, в 1696 р. завоювала Озів, в 1703 р. захопила Естонію і Західню Карелію, в 1709 зруйнувала Батурин, в 1721 р. захопила Ліфляндію, Карелію й частину Фінляндії, в 1723 р. Баку, в 1773 р. частину Польщі, в 1775 р. зруйнувала Січ — останній бастіон Вільної України, в 1783 здобула Крим, в 1801 р. Грузію, в 1809 вона Фінляндію, в 1812 р. Басарабію, в 1858 р. Амурщину, в 1860 р. Уссурійщину, в 1864 р. Кавказ, в 1868 р. Бухару, в 1873 р. Хіву, в 1881 р. Туркестан, в 1900 р. Манджурію, в 1920 р. знищила самостійність України, в 1939 р. „визволила" Західню Україну й Західню Білорусь, в 1940 р. загарбала Литву, Латвію, Естонію, Західню Карелію і місто Виборг, в 1944-45 рр. „визволила" Польщу, Мадярщину, Чехо - Словаччину, Румунію, Болгарію і Альбанію.

А ви кажете, що Москва не миролюбна...

Василь Пилипенко

Рочестер, Н. Й.

о. Іван Гундяк

З ПОДОРОЖНІХ СПОГАДІВ

1

Проживши в Америці 53 роки, я вибрався вперше наприкінці листопада 1966 року до Европи в особистих справах, про які тут не буду згадувати.

Може був би поїхав на Україну, щоб відвідати єдину мою сестру. Але тоді не знав, що вона ще живе. В 1945 році була заслана на Сибір у Ленінськ-Кузнецьк, у Кемеровській області. Ще два роки тому ми переписувалися, однак, нагло переписка перервалася, і я думав, що може її вже немає між живими. Аж у лютім цього року отримав від неї листа — її вже звільнили разом з чоловіком, і після 22-ох років вона повернулась у рідне село. Може Господь допоможе їх відвідати, заки зайде сонце.

Дехто з моїх приятелів питав: „Ідеш до Европи, то чому б тобі не вступити до Істанбулу, щоб відвідати Вселенського Патріярха Атенагораса I, якого знаєш з тих часів, коли він був Архиєпископом Грецької Архидієцезії і патріяршим екзархом в Америці"? Так я й подумав — іду на свій кошт, отож, коли „стало на юшку, то стане й на петрушку".

Повідомлений про мій намір, Владика Мстислав, Голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗДА, доручив мені передати Патріярхові, а його Протосинґелові о. Гавриїлові примірник 5-го тому „Історії Української Православної Церкви", монументальної праці проф. Івана Власовського, і малої Євангелії з відповідними написами. Це видання нашої Церкви, одні з багатьох, що вийшли друком, дякуючи заходам Владики Мстислава.

Молебень і прощання

У неділю 27-го листопада всч. о. Петро Мелех, сотрудник нашої церкви св. вмч. Димитрія в Картереті, відслужив молебня за мою щасливу подорож. Я був глибоко зворушений. Церква була переповнена і вірні, що між ними більшість була тих, кого я вінчав і христив впродовж 34-ох років, щиро молились, а після Служби Божої кожний бажав мені щасливої дороги і повороту. Пригадалось: коли теперішній Патріярх був у Ню Йорку, як первоієрарх Грецької Церкви, я, бувавши часто в нього, не раз був свідком і учасником молебнів в його домашній каплиці перед кожним його виїздом і поворотом.

Усі формальності — іноку-ляція від віспи, громадянський пашпорт, білет на літак компанії „Пан-Америкен" і т. п., поладнано. Багацько допоміг у цьому ввічливий п. Борис Лотоцький, співвласник аґенції „Сатис" у Ню Йорку.

Середа 30 листопада. Вранці спішу на цвинтар, до могилки моєї Покійної Дружини. З молінням прощаюсь: „Відчуваю, що Твоя душа завжди при мені, тож і Ти за мене помолись, моя мила!"

Мої парафіяни, п-во Іван і Анна Врублевські, відвезли мене на летовище „Кеннеді" на Лонґ Айленді. Після вечері, о год. 7.30, літак-велетень піднявся у піднебесні простори. В долині сяяв Ню Йорк, змережаний мільйонами електричних світел.

Подорож понад Атлантійським океаном спокійна. Вранці, о год. 7-ій (на американський час це біля півночі), коротка зупинка в Лондоні, далі у Франкфурті і Мюнхені. Під час цих зупинок висилаю картки доні з її чоловіком та дітьми і приятелям. Чотирнадцять годин лету, і я опинився на летовищі біля Інстанбулу. Гарні летовища в Америці, Англії й Німеччині, зате в Туреччині — мізерне.

Інстанбул

Подорож таксівкою з летовища до міста забрала майже годину часу. Оглядаю довкілля. Ідемо попри старовинні фортеці. Це довжезні муровані вали, здебільша вже вищерблені впродовж століть. Не раз їх облягали наші запорожці, коли виправлялись сюди розправлятися з ворогом християнства та України і бранців з неволі визволяти. Пригадується „Гамалія" — полонені козаки співають:

Ой нема, нема ні вітру,
ні хвилі
Із нашої України
Чи там раду радять,
як на турка стати?
Не знаємо на чужині.

Ой повій, повій, вітре,
через море
Та з Великого Лугу,
Суши наші сльози,
заглуши кайдани,
Розвій нашу тугу!

Ой заграй, заграй,
синесенькe море,
Та під тими байдаками,
Що пливуть козаки,
тільки мріють шапки,
Та на цей бік за нами.

Ой Боже наш, Боже!
Хоч і не за нами,
Неси Ти їх з України;
Почуємо славу,
козацькую славу,
Почуємо, та й загинем...

Повторюю ці строфи, що залишились у пам'яті зі шкільної лавки в рогатинській гімназії, і думаю: „Ой ти, славо, козацькая славо, яка ж ти кривава!"

Зупинився в готелі, що по-турецьки зветься „Парк Отелі". Влаштувавшись у кімнаті, телефоную до Патріярхії. Відізвався о. Гавриїл. Пригадав моє прізвище з переписки в 1948-50 роках. Прошу про авдієнцію у Патріярха. Він говорить: „Підождіть, я розвідаю". Через кілька хвилин сповіщає: „Святійший Патріярх прийме вас завтра о годині одинадцятій ранку і просить залишитись на обід."

Виходжу на вулицю, щоб пройтися і розправити кості. Тут інший світ. На вулицях рух, багато авт американської продукції, переважно старих. Прохожі мештаються між автами, наче б їх не було. Тут шофер мусить бути майстром свого діла.

До мене підходить хлопчина, бідно одягнений, худенький, і просить: „Шайн, шайн!" Хоче почистити черевики. Жалко його, мабуть голодний, отже зупиняюсь. Він радий, почистив черевики. Я розщедрився — дав йому долара. Може мамі хліба принесе. Він заплакав, трохи до моїх ніг не припав і зі сльозами на очах по грецьки сказав „евхарісто, евхарісто", тобто дякую. Добре, подумав я собі, що одновірець, не бусурмен.

Сон не береться

Уночі сон не береться. Думаю про завтрішній день і пригадую зустрічі з Патріярхом. Бував у нього доволі часто в 1932-49 рр. у церковних справах і завжди зустрічався з його приязним відношенням. Був на летовищі „Айделвайлд" (тепер „Кеннеді"), коли він виїздив літаком Президента Трумана до Істанбулу після того, як був вибраний на патріярший престол.

(Далі буде)

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, 5020 OLD YORK RD., PHILADELPHIA 41, Pa.

МУЗЕЙ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТИ

Одним із перших виступів Союзу Українок Америки перед американською публікою була виставка народного мистецтва. У 1926 р. провела її молода ще тоді наша організація в готелі Астор в Ню Йорку. Враження від наших виробів народного мистецтва було надзвичайне. Про нас ще тоді мало знали і багато відвідувачів почули вперше про Україну.

На цю виставку зложились вироби, що були власністю наших членок. В такий спосіб робили ми дальші виставки в різних місцевостях і не раз було трудно відповідні добрі речі зібрати. Поволі виринула думка в Гол. Управі СУА, що Союз Українок Америки повинен придбати свою власну збірку. А що тоді легко можна було замовити ці вироби в Рідному Краю, то десь у 1932 р. цю збірку замовлено.

Вперше ми показали її на Світовій Виставці в Шикаго в 1933 р., де українці мали свій павільйон. Успіх цієї збірки був надзвичайний. Вона гідно репрезентувала нашу народну культуру перед тисячами глядачів поруч творів скульптора Архипенка і виступів найкращого в нас хору. Після цієї виставки її використали наші Відділи, щоб у кожній місцевості її показати. Десятки й сотні разів вона свідчила про нас на різних зустрічах і фестивалях.

Тепер після більш як тридцяти років збірці належиться вже місце в Музею. Багато її предметів уже стали унікатами, деякі вимагають особливої опіки. Тому створення фундації Українсько-Американського Інституту дало для того добру підставу. Творець фундації пок. Володимир Джус мав велике зрозуміння для вартости нашого народного мистецтва. Тому радо запропонував нам місце для постійної Музейної Виставки в Інституті.

Володимир Джус не дожив до відкриття Музею. Але Фундація під проводом його сина п. Теодора Джуса стисло зберігає умову, заключену між Союзом Українок Америки й Українсько-Американським Інститутом. Вже під час XIУ-ої Конвенції СУА в залях Інституту відбулась Виставка жіночої творчости. А тепер уже підготовляється відкриття Музею, влаштованого за всіми правилами таких установ.

Каталог Музею нар. творчости виказує зразки всіх ділянок народного побуту. Є там велика збірка вишивок, багато тканин і килимів, зразки писанок з усіх частин України, керамічні вироби, дереворізьба і металеві вироби з Гуцульщини. Десять повних строїв із різних частин України демонструють цю сторінку нашого побуту. Обрядові предмети, як весільні вінки і короваї доповнюють збірку.

7-го квітня 1967 запланований приватний перегляд для Провідниць Американських і етнічних жіночих організацій, Відкриття відбудеться з мистецькою програмою, де в формі народної пісні і танку будуть подані й фолкльорні зразки української культури.

9-го квітня 1967 відбудеться властиве врочисте відкриття для української публіки. Окружна Рада й усі Відділи СУА доложать усіх старань, щоб вечір відкрив усім красу українського народного мистецтва в його найкращих стилевих зразках.

Відкриття Музею народної творчости в Ню Йорку поширить наші можливості інформації про українську народну культуру. Ми горді з того, що наша організація у співпраці з Українсько-Американським Інститутом цього досягла.

Л. Б.

УКРАЇНСЬКІ МИСТЦІ ДЛЯ КОЛЕҐІЇ СВ. АНДРЕЯ У ВІННІПЕҐУ

Завдяки старанням п. Миколи Чорного з Джемейки, Н. Й., група визначних українських артистів - малярів в З'єдинених Державах Америки подарувала для Колеґії Св. Андрея у Вінніпеґу понад 60 своїх творів (картин) з тим, що дохід з їх розпродажу піде на користь Колеґії, як пожертви від дотичних мистців. Дотепер отримано картини від таких мистців (подаємо в поазбучному порядку):

Білоус - Луцишин Катерина, Василишин Роман, Вижницький Ярослав, Витанович Звенислава, Гніздовський Яків, Головчак Христина, Грицан - Сушків Лідія, д-р Дрогомир (Дрогомирецький) П., Дяченко - Кохман Александра, Кирилюк Анатолій, Кіндзерявий - Пастухів о. С., Кононенко - Трофимовська Олена, Кучмак Іван, Ласовська Мирослава, Ласовський Володимир, Ласовський Ждан, Мегик Петро, Мирош Михайло, Мороз Михайло, Морозова Людмила, Неділко Т., Паливода Іван, Пачовський Роман, Певний Богдан, Писарівська Віра, Полюга Ю., Савчук Богдан, Сомко Надія, Стефанів Наталія, Титла Богдан, Тріска Євгенія, Холодний Петро, Шумилович Тарас, Щепко Тома, Антін Малюца, Борис Пачовський, Ірена Несторович і Ольга Дядинюк. Прізвища чотирьох останніх надіслано додатково.

Щоб дати можливість якнайширшим колам громадянства познайомитися з творчістю українських мистців малярів в З'єдинених Державах Америки, управа Колеґії думає влаштувати з подарованих картин виставку для чого вже приготовляється відповідний каталог. Виставка була спершу запланована на весну в залях Колеґії св. Андрея на кемпусі Манітобського університету, щоб дати можливість також і університетським колам, студентам і професорам її оглянути; але тому, що деякі обіцяні картини запізно отримано, виставку на університетськім кемпусі, з огляду на весняні іспити та скоре закінчення академічного року, треба було відложити на пізніше, правдоподібно на осінь. Остаточні зарядження про час і місце виставки будуть своєчасно проголошені в українській пресі.

Коли б хто з канадійських українських мистців - малярів бажав приєднатися до своїх колеґ - мистців в ЗДА, Колеґія Св. Андрея прийме їх пожертви з такою ж щирою подякою, як і пожертви від образотворчих мистців з Америки.

Адреса Колеґії св. Андрея: St. Andrew's College in Winnipeg, University of Manitoba, Winnipeg 19, Manitoba, Canada.

За Колеґію Св. Андрея
о. д-р С. В. Савчук,
Принципал.

ВИСОКА ОЦІНКА СУЛЬПТУРИ А. МОЛОДОЖАНИНА

Тижневик „Український Гомін" з Вінніпеґу, з 29-го вересня, повідомив, що з поміж 69 мистецьких творів, що були виставлені для продажі в гот. Форт Ґеррі, найвищу оцінку й ціну здобула скульптура нашого скульптора (бронза) Леоніда Молодожанина „Жіночий акт", яку купила Ширлей Файблит за 725 дол. Олійна картина Люїса Фріштольца була продана за $290, а картину відомого мистця абстракціоніста Кен М. Петерса продано за $160. На увагу заслуговує не тільки висока оцінка вартості твору нашого мистця, але й те, що праці сучасних абстракціоністів були оцінені дуже низько в порівнянні до творів мистців неабстракціоністів.

Ню Гейвен, Конн.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ Т. ШЕВЧЕНКА



Учнівський хор Рідної Школи в Ню Гейвені

12 березня в школі при церкві св. Михаїла відбулося Шевченківське Свято. Крім учнів школи у цьому святі взяла участь місцева організація СУМА. В церковній залі всіх присутніх було понад 200 осіб.

„Заповіт" відспівали учні Р. Ш. в супроводі струнної оркестри місцевого СУМ-у. Вступне слово виголосив голова Р. Щ. мґр. І. Телюк. В'язанку українських пісень добре добре виконала оркестра СУМ-у під керівництвом проф. В. Фицаловича.

Реферат на тему „Шевченко і наші запорожці" виголосив учень X кл. Богдан Сова. Присутні нагородили його оплесками. З декламаціями, що чергувались з музичними точками, виступали Д. Троян — уривок з поеми „Гамалія", Христя Телюк „Поклін тобі Кобзарю", Марія Яхницька і Віра Троян — „Великі роковини Тараса" (спільний виступ за чергою) і Юрій Добчанський — „До Основ'яненка". Виступали з декламаціями також наші наймолодші із Суботньої підготовчої кляси — Сузанна Біасі, Іван Буцяк і Геня Аґрес — „Поклін тобі Тарасе" (спільний виступ за чергою).

Всі діти добре деклямували, бо мали добру підготовку. Добре писалися наші піяністки — Лариса Садівська і Зуня Козюпа. Перша виконала „Лірницьку пісню" і в'язанку укр. пісень, а друга — „Місячне сяєво" і „Батьківська земле" (Бетговен). „Тополю" відспівали учні Р. Ш. в супроводі Зуні Козюпи (піяніно). Гарне враження зробив виступ нашої танцювальної групи „Веселка" під проводом Василя Гіни. Вкінці відбулася сценічна картина з життя Т. Шевченка, „Мені тринадцятий минало". Дієвими особами були діти з Юного СУМА. Треба подивляти їхнє виконання.

На закінчення голова Р. Ш. мґр І. Телюк подякував провідникові місцевого СУМА В. Закорчемному, проф. В. Фицаловичеві і В. Гіні за цінну співпрацю, і всім учителям за добру підготовку до відзначення пам'яті Т. Шевченка. Свято закінчилося відспіванням національного гимну.

Мґр І. Телюк

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Про св. п. сотника Б. Герасименка

Прошу ласкаво помістити для історичної правди слідуюче спростування до допису О. Подоляка „Спомин в річницю смерти св. п. Бориса Герасименка", „Свобода", 15 березня:

Як колишній секретар Українського Комітету в Зальцбурзі і як близький приятель покійного сот. Бориса Герасименка, з яким я разом добивався до Зальцбурґа, разом працював у Комітеті і, згодом, після розв'язання Комітету на вимогу американської влади в 1946 р., спільно видавав щоденник „Промінь" аж до часу виїзду Герасименка до Венесуелі, стверджую, що Б. Герасименко не був головою ані Українського Комітету ані створеної після його розв'язання Міжтаборової Ради.

Головою Комітету весь час його існування був д-р Юліян Налисник (помер у ЗДА; до речі згадати, що його лаяла московська „Правда" з 10 липня 1946 р. як голову Комітету), а сот. Борис Герасименко, також весь час існування Комітету, був членом його управи, якщо не помиляюся, з функцією організаційного референта. Як член управи, Герасименко вклав багато відданої праці на те, щоб допомогти тисячам українських скитальців, що збіглися до Зальцбурґа після закінчення війни або тільки шукали першої допомоги по дорозі далі на захід до Німеччини. За неповними даними з тих часів, Комітет через віддану працю його Управи, в тому числі й Б. Герасименка, допоміг лише за один рік більше, як сімом тисячам українських скитальців. Я певний, що всі ті, які в той критичний для наших скитальців час примусових репатріяцій і матеріяльної біди, одержали допомогу і захист від Українського Комітету в Зальцбурзі, з вдячністю згадають і сот. Б. Герасименка і його віддану готовість допомогти кожному, хто такої допомоги потребував.

Ю. Пундик

ПРО СІЧНЕВІ РОКОВИНИ В БРИДЖПОРТУ

Читали ми в „Свободі" ч. 37 з 2-го березня допис: „Відзначення Січневих Роковин в Бриджпорт'і, Конн." і думали, що шановний дописувач помилився грубо, коли написав, що „нас хтось підняв з національного сну," і що „Бриджпорт ожив знову".

Живучи в Бриджпорті 16 років, і будучи в Управі УККА на різних становищах останні 16 літ, можу тільки з гордістю ствердити, що не було одного року пропущено, щоб у нас не відбувались різного роду національні свята, відбувалась терплива праця нашого хору під проводом п. проф. Івана Козака впродовж останніх 16 років, відбувалося в нас понад 50 різних імпрез, 5 політичних віч з участю американських представників. Проклямації про 22-го Січня оголошував 10 літ мейор нашого міста.

Працюють жіночі організації, три братські союзи, Пласт, Укр. Нар. Дім та інші організації, які помагають собі взаїмно. Дай, Боже, щоб цей здоровий настрій залишився в нас на будуче.

Бриджпорт, Конн.

Василь Пелещук

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

Листа, ч. 16

Д-р М. М. Малиновський, Паркерсбург	$ 18.00	Т. Музичка, Вайони	2.00
П. Баган, Йонкерс	13.00	І. Олійник, Шикаґо	2.00
С. Радзік, Вашінґтон	10.00	А. Петришин, Бруклин	2.00
І. Гривко, Клівленд	8.00	І. Шлюк, Вест Варвік	2.00
І. Настюк, Юніон	8.00	А. Рудник, Моравія	2.00
О. Захарків, Овк Парк	6.00	К. Сідзінський, Таунтон	2.00
Р. Мандрусяк, Мейплвуд	6.00	М. Сокольський, Рочестер	2.00
Л. Білик, Рочестер	5.00	М. Сроковська, Ню Йорк	2.00
Б-во Пресвятої Тройці, Від.320 УНС, Балтімор	5.00	В. Страгоський, Россфорд	2.00
А. Куцак, Мінеоля	5.00	А. Угрин, Парма	2.00
В. Воднар, Торонто	4.00	М. Федчишин, Гіллсайд	2.00
Ю. Гарасимів, Монтреаль	4.00	В. Хемій, Торонто	2.00
П. Матіїв, Бруклин	3.15	І. Яричевський, Клівленд	2.00
В. М. Берник, Бімсвілл	3.00	О. Берегуляк, Маярставн	1.75
П. Волошин, Філядельфія	3.00	І. Баранюк, Маямі	1.00
В. Гамкало, Віндзор	3.00	К. Бігус, Торонто	1.00
В. Голуб, Мілвілл	3.00	І. Бовцайло, Гантінґтон	1.00
М. Горват, Трентон	3.00	Д. Бойко, Блекстовн	1.00
Д-р С. Гренчишин, Анока	3.00	І Боресюк, Інернешенел Фоллс	1.00
М. Дзядів, Джерзі Ситі	3.00	А. Генсуровський, Міннеаполіс	1.00
І. Кінтер, Шикаґо	3.00	І. Городиський, Бронкс	1.00
М. Коперник, Вунсакет	3.00	І. Гумницький, Рочестер	1.00
М. Кузь, Рочестер	3.00	С. Генеґа, Юніон	1.00
В. Котелевець, Трентон	3.00	А. Гораль, Лонґ Айленд С.	1.00
А. Морозовський, Ровзвілл	3.00	Д. Громяк, Філядельфія	1.00
Ф. Николайчук, Ню Брітейн	3.00	А. Зидик, Філядельфія	1.00
С. Петричка, Шикаґо	3.00	Н. Кирилів, Шикаґо	1.00
П. Саламаха, Пеорія	3.00	С. Коберна, Спрінґфілд	1.00
О. Тимечко, Клівленд	3.00	М. Костинюк, Рочестер	1.00
І. Ходак, Савт Орандж	3.00	І. Кусий, Випани	1.00
М. Фафендик, Шебайґан	3.00	И. Лев, Гіллсайд	1.00
Д-р В. Шкільник, Клівленд	3.00	В. Марків, Озоне Парк	1.00
М. Яремко, Ню Йорк	3.00	С. Масловська, Верн	1.00
А. Брикайло, Моґавк	2.00	Н. Оленчук, Йонкерс	1.00
І. Булка, Веллей Стрім	2.00	М. Пандрак, Тонаванда	1.00
П. Вариха, Йонкерс	2.00	А. Періг, Бетлегем	1.00
М. Жеребецький Саскатун	2.00	Ф. Петрик, Левіттовн	1.00
М. Квасюк, Перт Амбой	2.00	Я. Сенчина, Торонто	1.00
В. Кіндефорський, Камберленд	2.00	І. Соколовський, Ґренд Рапідс	1.00
Е. Колянковський, Оутремонт	2.00	П. Стецик, Мілвокі	1.00
Д-р В. Коритник, Боффало	2.00	Г. Ступка, Джерзі Ситі	1.00
І. Малко, Балтімор	2.00	М. Суходольський, Спрінґ Веллей	1.00
Г. Мацук, Ню Йорк	2.00	Г. Туркевич, Сиракюз	1.00
М. Микитів, Стайвесант	2.00	К. Форостяк, Брістоль	1.00
		М. Хоменушко, Ірвінґтон	1.00
		І. Цибух, Денвер	1.00
		О. Ясюк, Філядельфія	1.00

Український студент — головним редактором університетської газети



Ярослав Бігун

Ярослав Бігун, студент історичного факультету й журналістики в Джан Керрол Університеті в Клівленді був призначений університетськими чинниками в лютні 1967 головним редактором офіційного тижневика Університету. Син відомого політичного й громадського діяча Миколи Бігуна, Ярко проявив надзвичайні здібності в науці й студентських організаціях. Має за собою військову службу в американській армії. Активний член пластового руху, член відомого українського хору „Дніпро", член 328 відділу УНС. Протягом останніх двох років працював як асистент Інституту Східньо-Европейських студій, директором якого є проф. М. Пап. В університеті щороку кінчають студії 7-10 українських студентів. Це мабуть перший випадок в Америці, що український студент дійшов до такої почести. Бажаємо молодому редакторові успішного закінчення студій та продовжування праці в журналістиці.

Клівленд

М. Пап

Замість квітів на могилу
сл. п. д-ра **МИРОСЛАВА СІМИНОВИЧА**
померлого в Шікаґо 14. березня ц.р., визначного сусп. гром. діяча і піоніра націон. праці в ЗДА, фундатора УНМузею в Шікаґо, поч. президента Ліґи А.У.П. та інших організацій, складаємо дол. 25.00 на Український Націон. Музей в Шікаґо.
Ліґа Американців Українського Походження в Шікаґо, Відділ Укр. Конґр. Комітету Америки.

Замість квітів на могилу
НЕВІДЖАЛУВАНОГО ПРИЯТЕЛЯ
інж. ЕВГЕНА ЛИЦИНЯКА
складають на Науковий Осередок в Сарселі:

Надія і Володимир Онишкевичі	$20.00
Марія й Орест Гладкі	20.00
Ярослава і Роман Клюфаси	20.00
Іван Вінтоняк	10.00

Замість квітів на могилу
бл. п. ЄВГЕНА ІВАШКА
з Торонта
склали пожертви на Енциклопедію Українознавства, що її видає Осередок НТШ, Сарсель, Франція,

1. Олена, Оксана й Євген Бориси, Торонто	$100.00
2. Ярослав Гусар, Метачин, США	25.00
3. Ольга і Ярослав Хоростілі, Торонто	25.00
4. Богданна і Осип Зачкевичі, Сиракузи, США	20.00
5. Володимир Борис, Торонто	20.00
6. Степан Коченаш, Торонто	15.00
7. Євген Афанасієв, Торонто	15.00
8. Степан Гела, Торонто	10.00
9. Теодор Шведак, Торонто	10.00
10. Михайло Максим, Торонто	10.00
11. Іванна Мусій, Торонто	10.00
12. Марія Ташіонас, Торонто	10.00
13. Евстахій Габа, Торонто	10.00
14. Степанія і Любомир Крохмалюки, Торонто	5.00
Разом 14 пожертв на суму:	$285.00

Родині Померлого висловлюємо глибоке співчуття. Жертводавцям щиро дякуємо. Дальші пожертви просимо ввічливо слати на адресу:

Patronat N.T.Sh., c/o Ply Co-Op Ltd.
768 Queen St. W. Toronto 3, Ont., Canada

ПАТРОНАТ Осередку НТШ у Сарселі
Торонто, Онт., Канада

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 8-го КВІТНЯ, 1967 р.:

НЮ ЙОРКУ, Н.Й. — Квартальні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, о год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ій вул. На порядку нарад: Звіт Управи і Контр. Комісії. Перед Зборами можна вплатити членські вкладки. — В. Піх, предс.; М. Кравчук, кас.; І. Малець, секр.

AMBRIDGE, Pa. — З огляду на змагання в круглі, місячні збори Т-ва св. Василія Великого, Відд. 161, відбудуться в суботу, 8-го квітня, о год. 7-ій веч., а не 15-го квітня. — П. Роновський, секр.

НЕДІЛЯ, 9-го КВІТНЯ, 1967 р.:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні збори Б-ва св. апп. Петра і Павла, Відд. 102, зараз по Співаній Службі Божій, год. 11:30 в залі церкви св. Иосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — І. Попович, предс.; Д. Мацалаба, кас.; М. Бобечко, секр.

РОЧЕСТЕР, Н.Й. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 367, о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. Просимо вирівняти залеглі вкладки. — П. Дзюба, предс.; Т. Песко, кас.; В. Попович, сек.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 75, о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартина. Проситься членів прибути та заплатити свої вкладки, а довгуючих вирівняти свої залеглості. — За Управу: С. Леськів, рек. сек.

БАЛТІМОР, Мд. — Місячні збори Б-ва Пресв. Тройці, Відд. 320, о год. 1:30 по пол. в Укр. Горож. Клюбі при 3101 O'Donnel St. Проситься членів прибути на означений час та вирівняти свої вкладки. — Д. Пісецький, предс.; Ів. Малько, секр.

ВИЯСНЕННЯ СПРАВИ УКРАЇНСЬКИХ ВИСТУПІВ НА ЕКСПО-67

У „Свободі" з 22-го березня ц. р. надруковано інформаційне повідомлення: „Українські виступи на ЕКСПО-67", при чому цілий ряд виступів зазначено зіркою та виясненням, що ці групи приїзджають із Совєтського Союзу. Два дні пізніше, в „Свободі" з 24-го березня, надруковано в рубриці „На теми дня" короткі завваги на тему цього повідомлення, з якого виходило, що до „українських виступів" зараховано спільно мистецькі українські групи з Канади й підсовєтської України.

Згадане повідомлення надруковано із поважним запізненням, намагаючись перевірити справу. Діло в тому, що в оригінальному, вибитому на циклькостилі повідомленні не було згадки про походження груп з підсовєтської України, а тільки при деяких із цих груп не подано місцевости а тільки подано в дужках знак запиту. „Свобода" пробувала, в межах своїх принагідних можливостей, справу перевірити і з авторитетного джерела в Вінніпеґу одержала вияснення, що це „мубуть" зроблено на підставі реєстру самої управи ЕКСПО-67, зарахувавши до українських виступів усі групи, що мають українські назви, а такі назви мають і українські національні групи в Канаді, як і групи проґресистів з Канади та українські групи з підсовєтської України. На цій підставі в надрукованому в „Свободі" повідомленні були, замість знаків запиту, про підсовєтська походження тих груп, що тепер — як виявляється — було помилкове, а тим самим і помилкові були завваги „На тему дня".

Справу вияснив голова монтреальського Відд. КУК п. Омелян Кушнір в листі з 24-го березня, який в цілости передруковуємо, як і друкуємо пересланий разом з тим листом реєстр українських виступів. Редакція допустилася помилки, що задовольнилася принагідними виясненнями, хоч і з авторитетних джерел, але без детального розгляду справи.

Лист Голови Монтреальського Відділу КУК.

Пане Редакторе,

В часописі „Свобода" ч. 51, ст. 4-та, від 22 березня 1967, Ви помістили повідомлення „Українські виступи на ЕКСПО-67". В дужках подана замітка „повідомлення Відділу КУК". Скажіть, ласкаво прошу, який Віділ КУК, з якої місцевості. Читачі Вашого часопису будуть напевно думати, що це Відділ КУК з Монтреалу, бо ЕКСПО-67 відбувається в Монтреалі. На жаль, мушу ствердити в ім'я правди, що Відділ КУК в Монтреалі не висилав жадного повідомлення до преси про ЕКСПО-67, не висилав його отже й до „Свободи". Залишаючи на боці наше зацікавлення, хто це обдарував Вас таким повідомленням, мусимо теж ствердити, що в цьому повідомленню є багато непорозумінь, а то й несенітниць. Такою основною нісенітницею є групи позначені зіркою із заміткою, що це групи з УССР. В першу чергу Відділ КУК не займається реклямою виступів груп з УССР. Про виступи груп держав-учасників в ЕКСПО інформує адміністрація ЕКСПО в окремих памфлетах. Можемо Вас запевнити, що групи, позначені зіркою у Вашому повідомленню є всі з Канади. Деякі з них навіть з Монтреалю, організовані при місцевих національних організаціях. Як приклад — танцювальна група Одеса, її керівник, відомий в Канаді балетмайстер укр. народ. танків, п. Петро Марунчак, або тан. група Полтава при ОСУМ, балетмайстер п. Віктор Гладун. Є там теж групи незнані Відділові КУК, але всі вони з Канади.

Ваше повідомлення викликало не дуже корисні коментарі для нашого Відділу. Тому просимо помістити цього листа й залучену, нами перевірену програму українських виступів на ЕКСПО-67 в рямцях програми аматорів. Згідно з правильником ЕКСПО.

Монтреал, 24 березня 1967.
(-) Омелян Кушнір
Голова Відділу КУК
в Монтреалі

Виступи українських аматорських груп (відомих Відділові КУК на ЕКСПО-67

Квітень:

30. Танц. група П. Марунчака, Монтреаль, год. 3.00, 7.00, місце — А і Е.

Травень

6. Хор св. Софії, Монтреаль, год. 6.30,

14. Хор Прометей, СУМ-Торонто, 12.30, 5.45, місце Е.

Червень

11. Одеса, танц. група П. Марунчака, 12.30, 7.00, місце Е, Е. — Монтеаль.

16. Хор ОДУМ, Монтреаль, год. 4.30.

17. Хор ОДУМ, Монтреаль, год. 11.00, 3.00.

Липень

9. Полтава, танц. група О. СУМ, Монтреаль, кер. п. Віктор Гладун, 11.30, 5.30, місце Б.

9. Хор Боян, дир. п. Р. Куліш, орг. Визв. Фронту, Монтреаль, год. 1.00, місце А.

12. Полтава, танц. група СУМ, Монтреаль, 11.30, 3.30, місце Б.

29. День Української Молоді (МУНО, ОДУМ, Пласт, СУМ) острів св. Олени.

29. Український фестіваль, всі місцеві українські хори і танц. групи, острів св. Олени.

Серпень

3. Хор УНО Вінніпеґ, 1.30, 5.30, місце Б.

4. Хор УНО Вінніпеґ, 11.00, 3.00, місце А.

11 Хор ОДУМ, Монтреаль, 11.00, 3.00, місце А.

22. Євшан, укр. танц. група Саскатун, канад. павільон, п-ні Люся Павличенко,

27. Полтава, танц. група О. СУМ, Монтреаль, канад. павільйон, год. 12.00.

Вересень

3. Танц. група п. П. Марунчака, Монтреаль, 3,00, 7.00, місце Б.

10. Хор св. Софії, Монтреаль, год. 1.00, 5.00, місце А.

24. Танц. група П. Марунчака, Монтреаль, год. 1.30, 5.30, місце Б.

30. Полтава, танц. група О. СУМ, Монтреаль, 1.30, 5.30 місце Б.

Жовтень

14. Хор ОДУМ, Монтреаль, 11.15, 4.30, місце Е.

22. Одеса, танц. група П. Марунчака, Монтреаль 12.30, 4.30, місце Е.

24. 7. — 29. 7. Український Жіночий Тиждень в павільйоні Господеся. Павільйон поміщує 240 осіб, диспонує маленькою сценою на 8-10 осіб. Мистецька програма буде йти кожного дня між 2-5 год. по пол., а у вівторок між 6-9 год. веч. Організує Жіночий Комітет для ЕКСПО при Відділі КУК, голова п-ні Г. Мельник.

О. Кушнір
гол. Відділу КУК.

Ню Йорк, Н. Й.
ТОВАРИСЬКА СТРІЧА БУКОВИНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Центральне Об'єднання Буковинських Українців у ЗДА (ЦОБУ) влаштувало 4 березня в Українському Народному Домі в Ню Йорку Товариську Зустріч з метою окріплення товариського духа й матеріяльної бази Об'єднання. Понад сто осіб взяло участь у Зустрічі. Вечір виповнили мистецька частина, спільна товариська вечеря, танці та дружні розмови.

Програму вечора відкрив голова Об'єднання інж. І. Жуковський, який привітав гостей, зокрема тих, що не пожаліли труду й прибули з віддалених місць, щоб звеличати цей вечір. Він вказав на мету ЦОБУ та намічені його завдання на найближчий час. Але виконання цих завдань залежне від фондів, які треба зібрати між собою. У мистецькій частині виступили молоденькі й надійні танцюристки Таня Лютик і Марта Мачай, які вивели перед глядачами чудовий танок, сповнений елеґантністю рухів і тонкістю міміки, за що глядачі обдарили їх щирим й вдячним признанням. Належить підкреслити, що молоденькі танцюристки безкоштовно віддали свій труд для звеличання цього вечора — в пам'ять свого батька, передчасно згаслого буковинського діяча. Відомий і всіми люблений віртуоз - скрипаль, Рафаїл Венке — при фортепіяновім супроводі Калини Чічки - Андрієнко — виконав з мистецькістю і відчуттям дві чудові композиції. Виступила і наша славна співачка Тамара Лихолай при тому ж фортепіяновому супроводі, яка відспівала 3 українські пісні, якими зачарувала слухачів.

По закінченні мистецької частини відбулася спільна вечеря, перед якою молитву проказав о. протопресв. О. Іванюк. Провід Вечором перебрав інж. О. Суховерський. Під час вечері слово забирали д-р І. М. Новосівський, В. Мизак і М. Шпитко. Перший привітав присутніх від імени Української Буковинської Громади в Ню Йорку та вказав на мету й вагу таких зустрічей, а саме скріплювати духовий зв'язок між собою і Батьківщиною. Таке скріплення є особливо важливим сьогодні, бо на Батьківщині наступ на українську людину й українську етнографічну територію іде і з боку Москви, як і зі сторони її західніх сусідів, зокрема румунів. У дальшому бесідник подав до відома, що ЦОБу підготовляє до друку Збірник на пошану оперного співака О. Руснака, а Українська Буковинська Громада в Ню Йорку друк праці, англійською мовою, „Українська Буковинаа з історичної перспективи й її самовизначення в 1918 р." П. В. Мізак ділився своїми враженнями з сьогоднішньої Зустрічі та закликав до частіших таких зустрічей, а п. М. Шпитко дотепами старався підтримувати настрій гостей.

У міжчасі проведено ліцитацію подарованих вишивок з метою призбирання фонддів. До танців приґравала музика з пластинок.

Пізнім вечором учасники Зустрічі на кілька хвилин мали в своїм товаристві головного предсідника УНС Йосипа Лисогора заступника головного предсідника УНС інж. Ст. Куропася, головного редактора „Свободи" Антона Драґана, проф. В. Гнатюка, д-ра Михайлова та інших.

Серед приємних товариських гутірок незамітно пролетів вечір і давно минула година закриття залі. Учасники з жалем мусіли покидати залю Зустрічі з вірою і надією на нову Зустріч.

І. М. Н.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ
(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„УКРАЇНСЬКІ БУРЖУАЗНІ НАЦІОНАЛІСТИ ЗА РУБЕЖЕМ"

У статті „Слово мистця — зброя народу" в „Радянській Україні" з 24 березня, в розділі про українську совєтську літературу та останній з'їзд СП України, сказано: „Все, про що йшлося на з'їзді письменників, дратує ідеологів імперіялістичної реакції та їх прислужників — українських буржуазних націоналістів за рубежем. Передусім їх просто приголомшує громадянська одностайність радянських письменників, або, як заявляє буржуазна преса, „гармонія, що панувала на з'їзді". Досить своєрідно, навіть сенсаційно витлумачує вона і таку цілком природну в наших умовах справу, як турбота старших митців про виховання літературної зміни. Той факт, що до керівних органів СПУ було обрано чимало талановитих молодих літеераторів, викликав таку заяву горе-політиканів: „...на з'їзді виявилась нова тактика нищення молодого багатонадійного доросту". Що й казати, не від доброго життя доводиться трубадурам реакції вдаватися до таких сміховинних вигадок."...

„БОЖИЙ ФОТОГРАФ"

Київська „Молодь України" з 21 березня повідомила про суд над аматором - фотографом Степаном Михальським за те, що він (житель Львова, вул. Вишинського 25) у підземеллі перефотографовував картини з життя Ісуса Христа та різні ікони, а Геновефа Проць — продавала їх на ринку. Про рішення суду не сказано нічого. „Знаходились покупці, переважно старі люди, які цікавились „божим товаром", — читаємо в газеті. Стаття, що її написав якийсь „львов'янин" інж. И. Корін, дихає ненавистю до релігії, Церкви і вірних, імення Божої Матері Марії — подано з малої літери.

ТАРЗАН, Ч. 5788. Безсильний Тарзан...



Діставши удар бичем, Тарзан в люті сягнув по свою зброю...

Але його спинили гарчанням — попередженням постійно спостережливі коти.

Замаскований чоловік божевільно засміявся. — Не поспішайте так... Вас розірвуть на шматочки в сам час!